

Modern Elektronik Yönetim Teknolojilerinin Siyasi Kültüre Etkisi

Ulker İMAMALİYEV¹

¹Doctor of Philosophy, Baku State University/Uluslararası ilişkiler fakültesi, Siyaset Bilimi Bölümü,
imamaliyeva_ulker@mail.ru, ORCID:0000-0002-9807-5961

Özet: Siyasal kültürün oluşumunda hükümet faaliyetleri, liderin yaklaşımı ve becerileri, siyasi iletişim ve siyasi kurumlar önemli rol oynamaktadır. Ayrıca modern küresel zorluklar bu faktörleri etkilemekte ve dolaylı olarak siyasi kültürün değişimine müdahale edebilmektedir. Modernleşme, siyasi gelişme ve demokratikleşme gibi modern küresel zorlukların siyasi kültür üzerindeki bu etkisi, yeni bilgi ve iletişim teknolojilerinin hem medyada hem de yönetimde uygulanmasıyla ilgilidir. Günümüzde bilgi ve iletişim teknolojilerinin yönetimde kullanımı çoğunlukla Web 1.0 teknolojilerinin Web 2.0 teknolojileriyle değiştirilmesi, Web 3.0 ve Web 4.0 teknolojilerinin uygulanmasıyla ilgilidir.

Yeni teknolojiler ve bunların ara bağlantıları (İnternet ile yapay zekâ, sosyal ağlar, İnternet ile medya) ve bunların tüm eyaletlerde uygulanması (yapısal yakınsama), toplumların modern gereksinimlerinin yanı sıra yeni bilgilerin, yaşam tarzlarının oluşmasına yol açmaktadır. Bu da siyasi kültürün değişmesini sağlar. Bilgi ve iletişim teknolojilerinin siyasi kültüre bu yöndeki etkisi, e-devlet ve e-demokrasi biçiminde yönetim süreçlerinde ve devlet ile vatandaşlar arasındaki etkileşimde köklü değişiklikler için potansiyel koşulların yaratılmasında da görülebilir.

"E-devlet, yalnızca kamu yönetiminde büyük ölçekli değişikliklere değil, aynı zamanda şeffaf ve etkili yönetim ilkelerinin anlaşılmasına, toplum ve devlet arasındaki siyasi ilişkilerin etkileşimli doğasına ve muhtemelen hesap verebilirliğin ve siyasi okuryazarlığın artmasına dayanmaktadır. Yani yeni dijital bağlamda hükümet şeffaflığının kaçınılmaz olarak artması, yeni bir siyasi kültürün yaratılmasını gerektirmektedir".

1995 yılında "Çevrimiçi Devlet Girişimi" şeklinde ortaya çıkan bu fikir, 2008 yılından itibaren açık devlet ve akıllı e-devlet kavramlarını içeren e-devlet kavramının devreye girmesiyle tüm dünya ülkelerini kapsayan ve aynı zamanda küresel bir değer ve aynı zamanda zorluk haline geldi.

Anahtar Kelimeler: siyasi kültür, elektronik hükümet, teknolojiler, yönetim, toplum, devlet

Impact Of Modern Electronic Management Technologies On Political Culture

Abstract: Government activity, leader's approach and skills, political communication, as well as political institutions play a significant role in the formation of political culture. In addition, modern global challenges influence these factors and can indirectly interfere with the change of political culture. Such influence of modern global challenges such as modernization, political development and democratization on political culture is related to the application of new information and communication technologies both as media and in administration. Today, the use of information and communication technologies in management is mostly related to the replacement of Web 1.0 technologies with Web 2.0 technologies, and the application of Web 3.0 and Web 4.0 technologies.

New technologies and their interconnection (artificial intelligence with the Internet, social networks, media with the Internet) and their implementation in all states (structural convergence) lead to the formation of new knowledge, lifestyles, and modern requirements of societies. This, in turn, ensures the change of political culture.

"E-government is based not only on large-scale changes in public administration, but also on understanding the principles of transparent and effective governance, the interactive nature of political relations between society and the state, and probably the increasing accountability and political literacy of public bodies, that is, the inevitable increase in government transparency in the new digital context requires the creation of a new political culture".

This idea, which came up in 1995 in the form of the "Online Government Initiative", has since 2008, with the introduction of e-government, which includes open government and smart e-government, covering all the countries of the world, and also the global value and also the challenge has become.

Keywords: political culture, electronic government, technologies, management, society, state

1. GİRİŞ

Görüldüğü üzere ilk aşamada vatandaşların bilgiye ulaşabilmesi ve bir takım elektronik hizmetlerin hayata geçirilmesi amacıyla e-devlet uygulamasına geçilmiştir. Bu tür çevrimiçi sistemlerde katılım işlevi bulunmadığından sıradan insanlar çevrimiçi olarak

siyasi ve kamusal işlere katılamamaktadır. Bu bağlamda bugün bu işlevleri yerine getirebilecek yeni bir e-yönetişim sistemi oluşturulmuştur.

Bu tür e-yönetişimin üç ana işlevi vardır: açık veri sağlamak, çevrimiçi hizmet ve e-katılım. Bu

işlevlerin yerine getirilmesiyle siyasal kültürün hem yerel düzeyde hem de küresel düzeyde çağdaş küresel zorluklarla başa çıkması sağlanır. Bu bağlamda araştırmacı Kassen e-devlet ulusal öncelikli konuları kapsayan bir proje olarak; kamu yönetiminin etkinliğini artıran bir araç olarak ekonomik; uluslararası işbirliğinin gündemi olarak küresel; demokratikleşmeyi sağlayan evrensel bir araç olarak siyasal boyutları olduğunu belirtmektedir (Kassen M.,2015;1-26). Burada ulusal boyut daha çok ulusal çıkarlar ve mevcut siyasal kültürle, ekonomik boyut kapitalizmin değerleriyle ve uluslararası ekonomik rekabetle, küresel boyut ise yapısal yakınsamayla (yani e-yönetişimin uygulanmasıyla) ilgilidir. tüm eyaletlerde) ve siyasal boyutu demokratikleşme değerleriyle ilgilidir. Bahsedilen boyutların aynı zamanda siyasal modernleşme, siyasal gelişme ve demokratikleşmeyle de ilgili olması nedeniyle devletin bu zorluklara karşı tepkisinde e-devletin oynadığı rolün belirlenmesi temel konulardan biri haline gelmiştir.

E-devletin modernleşme üzerindeki etkisini araştıran araştırmacı S. Xia, e-devletin siyasal modernleşme üzerindeki etkisinin üç düzeyde ortaya çıktığını kaydetti. Bunlar hükümetlerin şeffaflığı, çevrimdışı siyasal katılım ve özgürlük düzeyidir. Bunların her biri demokratikleşmeyi içeriyor. Yazar, açık verilerin hükümetlerin şeffaflığını etkileyen ana göstergeler olmasına rağmen, çevrimdışı siyasal katılımın ve özgürlük düzeyinin e-katılımla daha fazla ilişkili olduğunu tespit etmektedir.

Şeffaflığın sağlanmasında önemli bir rol oynayan kamuya açık bilgilerin daha önce devlet düzeyinde vatandaşların kullanımına sunulduğunu da belirtmek gerekir. Bu tür ilk e-devlet portalları ulusal nitelikteydi ve devletin resmi belgelerinden yalnızca yerel vatandaşlar yararlanabiliyordu. 2011 yılından bu yana, devletin resmi bilgilerinin küresel düzeyde kamuya açıklanmasını sağlayan yeni bir projenin (ana başlatıcı ABD idi) uygulamaya konmasıyla, diğer devletlerin ve sıradan temsilcilerin de o devletin resmi bilgilerine erişimi sağlandı. vatandaşlar. Modern zamanlarda bu faktör, hem yerel hem de uluslararası düzeyde şeffaflığın ve hesap verebilirliğin sağlanmasının temel koşullarından biridir. Ancak tam sağlayıcısı olamaz.

Öte yandan, belirtildiği gibi e-katılım, siyasal katılımın ve siyasal özgürlüğün temel nedenlerinden biridir. Önceki bölümde sosyal ağların siyasal çıkarları olmayan kişilerin çevrimdışı faaliyetlerini etkileyemediğinden bahsetmiştik. Ancak e-devlet platformlarında durum farklı. Böylece çevrimiçi katılımın bir süre sonra çevrimdışı siyasal katılımı

etkileyeceği birçok çalışma sonucunda kanıtlanmıştır. Genellikle çoğu insan, özellikle hükümet tarafından kasıtlı olarak teşvik edildiğinde, e-devlet aracılığıyla kamusal tartışmalara, oylamaya ve diğer siyasal faaliyetlere katılmaya isteklidir. Araştırmacılar bunun insanların siyasal katılım arzusunu artırdığına inanıyor. Belirli bir süre sonra çevrimiçi platform aracılığıyla sesleri duyulmazsa veya vatandaşlar hükümetin eylemlerinden memnun değilse çevrimdışı siyasal faaliyetlere katılmaya başlarlar.

Böylece, küresel zorluklara uyum sağlamanın temel gereksinimlerinden biri olan siyasal e-katılım, hem bu göstergenin yüksek olduğu gelişmiş ülkelerde hem de nispeten düşük düzeyde görülen gelişmekte olan ülkelerde e-devlet aracılığıyla teşvik edilmektedir.

2. MODERN ZORLUKLARA DAYALI OLARAK BİT'İN SİYASAL KÜLTÜR ÜZERİNDEKİ ETKİ YÖNLERİ

E-katılım aynı zamanda e-yönetişimin kapsadığı bir başka olguyu da ortaya çıkarmaktadır: e-demokrasi. E-demokrasi, vatandaşların hükümetle ve onun kurumlarıyla (ya da tam tersi) istişare ve oylama da dahil olmak üzere etkileşime girdiği, hükümet ve vatandaşların yönlendirdiği iki yönlü bir süreçtir. Hükümete dayalı e-demokraside hükümetler vatandaşların görüşlerine danışmak veya fikirlerini almak için elektronik bir arayüz oluşturur. Mevcut siyasal iletişim ve istişarenin yeni yollarını yaratan bir değişim sürecidir (Craig Van Slyke. - Hershey,2008;1925-2565). Bu tür bir e-demokrasinin varlığı, temel demokratik kurumların (parlamento ve partiler, yerel yürütme makamlarının elektronik sayfaları ve çevrimiçi siyasal iletişim platformları) varlığıyla ortaya çıkmaktadır. Bu elektronik platformlar, devletin siyasal kültür düzeyine ve BİT'in gelişmişlik düzeyine bağlı olarak vatandaşların siyasal bilgi edinmeleri ve katılımları için farklı fırsatlar sunmakta ve farklı düzeylerde demokrasi sağlayabilmektedir.

Pippa Norris, "Dijital Ayrım" adlı kitabında e-parlamentoların olanaklarını ayrıntılı olarak anlatıyor: "E-parlamentolarda İnternet, resmi belgelerin ve parlamento tutanaklarının gündemlerinin tam versiyonundan görsel-işitsel yayınlara kadar her şeyin aktarılmasına olanak tanıyor. oturumlar sırasındaki tartışmaların yanı sıra parlamento binasında 'sanal' bir tur. Buna ek olarak, dijital arama ve erişim yetenekleri, belirli yasa tasarılarını, hükümet tekliflerini veya hükümet üyelerinin tartışmalı konulardaki oylarını takip etmek isteyenler için hızlı, ayrıntılı ve hedefe yönelik siyasal araştırmalar sağlar. Tüm bu materyaller, iyi

tasarlanıp sunulduğunda, karar alma sürecini şekillendirebilir ve daha da ileri giderek, dış güce - kamuya- açık, gücün kötüye kullanılmasını önleyebilecek bir ortam yaratabilir" (Norris P., 2001;138).

Demokratik olarak gelişmiş ülkelerde partiler vatandaşların siyasi katılımını sağlamak için elektronik hizmet ve fırsatlardan da yararlanmaktadır. Son zamanlarda bu tür projelerin en alakalı olanı korsan partiler tarafından desteklenen e-demokrasinin uygulanması olmuştur. 2006 yılında ortaya çıkan bu partiler, 2012-2014 yıllarında Avrupa'da (özellikle Almanya ve İzlanda'da) yaygınlaştı.

Bu partilerin toplantılarının vatandaşların da açıkça katılabileceği çevrimiçi platformlarda yapılması, karar alma ve tartışmalarda siyasi etkinliklerinin artırılması, şeffaflık ve hesap verebilirliğin maksimum düzeye ulaşması için koşullar yaratmıştır. Örneğin, bugün diğerlerinden daha aktif olan İzlanda Korsan Partisi'nin kitle kaynak portalı "x.piratar.is" var; burada tüm üyeler hafta boyunca teklifle birlikte yorumlarını iletebilir ve ardından oylama yapabilirler. Üyelerin yüzde elliden fazlasının öneriyeye olumlu oy vermesi halinde bu, partinin resmi tutumu olarak kabul edilir. Teklif kabul edildikten sonra dahi aynı sistem üzerinden ilave düzeltme veya değişiklik yapılması mümkündür. Ayrıca tartışma forumu ve çevrimiçi çevrimiçi seçimler de partinin sunduğu diğer katılım araçlarıdır (Holemans D., Velde K.,2017;

10).

Her ne kadar e-demokrasinin ana temsilcileri olan korsan partiler gibi diğer partiler de bilgi ve iletişim olanaklarından yararlanmaya çalışsalar da, dünya deneyiminde partilerin ve parlamentoların bilişim (bilgi) amaçlı girişimleri daha çok kullandıkları gözlemlenmiştir.) ve iletişim. Bu kurumlar BİT'i nadiren istişare veya karar alma veya seçim amacıyla kullanır. Tam tersine, kamu idareleri, özellikle de şehir yönetimleri, vatandaşları çevrimiçi araçlarla istişare, tartışma ve katılıma dahil etmek için BİT temelli stratejiler geliştirmekle daha fazla ilgilenmektedir.

Elektronik katılımın e-konuşma ile sentezi başka bir yeni terimin ortaya çıkmasına yol açmıştır: Biz (E)-demokrasi ((W)E - demokrasi). Biz(E)-demokrasisine katılım, bilgilendirme, istişare, ortak eylem, kararların ortak hazırlanması ve son olarak vatandaş girişimlerinin desteklenmesi gibi aşamaları içerir [90; ve benzeri. 6]. Bu giriş kapsamında modern zamanlarda çeşitli yönetim ve kontrol platformları ve uygulamaları da sosyal medya ile bağlantılıdır. Siyasal yönetimde uygulanan bu tür teknolojik

yakınlaşma, modernleşmenin yanı sıra demokratikleşmeye ve siyasi gelişmeye de hizmet etmektedir. Farklı gelişmişlik düzeylerine sahip devletler, demokratikleşmeyi sağlamada sosyal ağların potansiyelinden farklı şekillerde yararlanmaktadırlar (Emmer M., Kunst M., 2018; 2195). Gelişmiş ülkelerde demokratikleşme ve demokratik siyasi kültürün oluşmasında iktidarın sosyal ağların olanaklarını yaygın olarak kullandığı görülmektedir. Esas olarak statik Web.1 teknolojilerini kullanan e-devletin aksine, böyle bir hükümet modeli Web.2 teknolojilerine, kitle kaynak kullanımına, vatandaş işbirliğine ve paylaşılan hizmetlere dayanır. Araştırmacı G. Khan, sosyal medyaya dayalı böyle bir hükümeti Hükümet-2 olarak adlandırıyor. Böyle bir yönetim modelinde ilk aşamada devlet kurumları sosyal ağlar aracılığıyla kamuoyuyla iletişime geçerek görüşlerini öğrenmeye çalışır. Gelişmekte olan ülkelerde ise beğeni, tweet ve paylaşım sayısı daha fazlasını belirliyor. Bu tür devlet-vatandaş ilişkileri, sosyal pazarlama ve farkındalık kampanyalarını mümkün kılmaktadır.

İkinci aşamada, wiki platformları, özel Facebook veya etkileşimli resmi web sayfaları açma yöntemi kullanılarak yapılabilecek kitleli fikir alışverişi ve kitle istihbaratının (kitle kaynak kullanımı) kullanılması ana hedeflerden biridir. Üçüncü aşamada vatandaştan vatandaşa (Vatandaştan Vatandaşa - C2C) ve vatandaştan devlete (Vatandaştan Devlete - C2G) yaklaşımları kullanılarak özel hizmet uygulamaları oluşturulur (Khan G. F.,2017;22). Vatandaşlar sosyal ağ uygulamaları aracılığıyla birbirlerini ve devlet yetkililerini ortak yerel sorunlar ve yenilikler konusunda bilgilendirebiliyor. Hükümet-2 (Biz), E-demokrasi modellerinden biridir ve birçok ülkede yaygın olarak kullanılmaktadır.

Demokratikleşmenin ve siyasi katılımın temel gereklerinden biri vatandaşların seçimlere katılımıdır. Bu bağlamda birçok eyalette seçimlerdeki hareketliliği artırmak amacıyla yeni teknolojiler etkin bir şekilde kullanılıyor. Yeni teknolojiler, herhangi bir siyasi faaliyeti basitleştirilmiş bir şekilde sunarak ve çeşitli siyasi prosedürler aracılığıyla vatandaşlara rehberlik etme yeteneğinin yanı sıra eylem ve süreç kontrolünün uygulanmasını sağlayarak insanları davranışlarını değiştirmeye teşvik etmektedir. Bu durum siyasi davranışların değişmesinde ve siyasi faaliyetlerin artmasında da gözlenmektedir. Dünya uygulamasında, birçok ülkede, özel yazılım uygulamaları aracılığıyla, adaylar ile seçmenler arasında doğrudan teması sağladığından, insanların seçim faaliyetlerini artırmanın yanı sıra vatandaşların siyasi güvenini de güçlendirmeyi

başarmıştır. (nationbuilder, Capwiz uygulaması örnek olabilir) Bu yöndeki bir diğer örnek ise dünyanın birçok ülkesinde seçimlerin mobil uygulamalar üzerinden yapılmasıdır. Örneğin Güney Kore'de 2012'den bu yana internet kampanyalarının mobil uygulamalar aracılığıyla hayata geçirilmesi hem partilerin hem de adayların erişim alanını genişletmiş, seçmen sınıfı azalan gençlerin seçim faaliyetlerini artırmış ve 2016'dan sonra da internet kampanyalarının mobil uygulamalar aracılığıyla uygulanmasına başlanmıştır. yaşlılar tarafından yapılan internet seçimleri. Böylece siyasal kültürün değişmesi sağlandı (Eds, Kiyohara S., Maeshima K., Owen D., Palgrave Macmillan, 2018; 212).

3. BILGI VE İLETİŞİM TEKNOLOJİLERİNİN SİYASAL KÜLTÜRLE KAVRAMSAL TEMELLERİ

Biz (E)-demokrasi çerçevesinin ana örneklerinden biri, ilk olarak bahsedilen tüm aşamaları kapsayan, 2012 yılında Arjantin'de, biraz sonra İspanya'da ve 2015'ten beri Fransa'da oluşturulan DemocracyOS platformuydu. Sistem sayesinde vatandaşlar mevzuatı yakından tanıyor, hazırlanmasına katılıyor ve oy veriyor. Böylece insanların yaşadıkları şehrin siyasetine aktif katılımı sağlanmaktadır (Holemans D., Velde K. V., 2017;11).

Şubat 2016'da Barselona'da hayata geçirilen bir diğer açık kaynak platform ise "decidim.barcelona" oldu. Amacı, 2016-2019 stratejik planının açık ve şeffaf bir şekilde oluşturulmasına vatandaşların aktif katılımını sağlamaktır. Platform, şehrin farklı ilgi alanlarına ve tarihsel deneyime sahip vatandaşlarının önerilerini topluyor ve en az etkinlik gösteren veya katılımı daha fazla zorluk çeken kolektiflerin katılımını teşvik ediyor. Bunu yaparken kurul, şehir yönetimi ve vatandaş demokrasisinin kolektif inşaa kültürünü geliştirmeyi ve vatandaşların gelecekteki süreçlerdeki rolünü güçlendirmeyi amaçlıyor. (Holemans D., Velde K. V. (W), 2017; 9).

Siyasi kültürü yeniden şekillendiren benzer e-yönetişim teknolojilerinin en belirgin örneklerine daha çok Güneydoğu Asya ülkelerinde rastlanmaktadır. Bu alandaki en örnek örneklerden biri Güney Kore'nin Gangnam Eyaleti'nde uygulanan e-devlet sistemleridir. 2000'li yılların başında uygulanmaya başlanan bu sistem içerisinde vatandaşların farklı yönlerde siyasi katılımını sağlayacak çeşitli platformlar oluşturulmuştur. Böylece sistemde kullanılan "Genelkurmay Toplantılarının İnternet Yayını" uygulamasıyla vatandaşlara, üst düzey yöneticilerin toplantılarını doğrudan izleme olanağı sunuldu.

Burada alınan kararlar internet üzerinden anında seçmene iletildiği için belediye başkanı ve diğer üst

düzyetkililer açısından bağlayıcı hale geliyor. İnternet yayıncılığı aynı zamanda düşük statülü Gangnam çalışanlarının hükümet politikaları hakkında bilgi sahibi olmalarına yardımcı olmakta, tüm çalışanların üst düzeyde tartışılan gündemi ve burada alınan kararları, işlerinin önemini anlamalarına yardımcı olmakta ve sorumluluklarını arttırmaktadır [49; vesaire. 417]. Bu durum, alınan kararın gereği gibi uygulanmasını gerektirir, bundan kaçınılamaz.

Yerel yürütme organının kullandığı bir sonraki uygulama ise hem önerilen tekliflerin hem de resmi belgelerin yanı sıra kamu çalışanlarının performans değerlendirmelerinin vatandaşlara sunulduğu "Resmi Belgeler Çevrimiçi Yayın Sistemi"dir. Her ne kadar belgelere bakan kişi sayısı çok fazla olmasa da, yazı herkesin erişimine açık olduğundan üzerinde çalışan çalışanın işinden sorumlu olması gerekiyor. Aynı zamanda çalışanların başarıları online yayınlara da yansdığından terfileri objektif nedenlerle gerçekleşmektedir. Bu sayede hükümet çevrelerinin yolsuzluk ve rüşvetle suçlanmasının önüne geçilmekte ve vatandaşların kuruma olan güveni artmaktadır(Ahn M. J., Bretschneider S., 2011; 418).

Ayrıca idare, vatandaşların karar alma süreçlerine katılımını sağlayan "Online Vatandaş Anketi" yürütüyor. Kurum, üst yönetim kademesinden gönderilen kararları ve proje tekliflerini vatandaşlara sunar ve onlara "kabul et" veya "kabul etme" seçeneğini seçme olanağı sunar. Bu kararlar her ne kadar vatandaş seçmese de alınabiliyor olsa da, yönetenlerin vatandaşların yaklaşımından haberdar olmasını sağlıyor. Aynı zamanda vatandaşlar, kararın kabul edilip edilmediğini, kabul edildiyse daha sonraki işlemlere ilişkin bilgiyi internet sitesinden öğrenme imkânına sahip oluyor. Vatandaşların kamuoyu yoklamalarına katılımını sağlamak amacıyla kendilerine bazı küçük ödüller verilmektedir. Bu anketlerin önemi hem yöneticilerin vatandaşların konuları ve beklentileri hakkında bilgi alması, hem de vatandaş rızasının sağlanmasında ortaya çıkmaktadır.

Vatandaşların önerilerini vermelerine fırsat yaratmak amacıyla "Siber Yerel Özerk Yönetim Yönetim Sistemi" oluşturuldu. Tüm bunların sonucunda e-devlet, bürokrasiyi otoriter bir kültürden daha vatandaş merkezli bir kültüre dönüştürmüş, şeffaflığı, hesap verebilirliği ve vatandaşların devlete olan güvenini artırmıştır. Ayrıca Gangnam yetkilileri, e-devlet uygulamalarının yolsuzluğu ve hükümet yetkilileri tarafından gücün kötüye kullanılmasını önemli ölçüde azalttığını belirtti (Ahn M. J., Bretschneider S., 2011;420).

4. SONUÇ

Böylesine yenilikçi bir yaklaşım, vatandaşların siyasal katılımını artıracak ve dolayısıyla demokrasiyi geliştirecek çekici ve motive edici yöntemlerin uygulanmasıyla ilgilidir. Yeni medyada olduğu gibi, çekiciliği ve kullanım kolaylığının yanı sıra yeni yönetim teknolojilerinin siyasal kültüre etkisi siyasal iletişimde de oldukça vurgulanmaktadır.

Demokratik açıdan zayıf devletlerde demokratikleşmeyi sağlamak amacıyla "Vatandaşların başlattığı kampanyalar" daha çok uygulanmakta olup, bunların artması bilgi teknolojilerinin yenilikçi özelliklerinin özellikle genç vatandaşların ilgisini çekmesiyle ilişkilidir. Örneğin Kenya'da hayata geçirilen "Ushahidi" platformunun yetenekleriyle, seçimlerde herhangi bir yasa ihlalini gözlemleyen vatandaşlar bunu not ediyor ve kısa mesaj şeklinde uygulama üzerinden paylaşıyor. Bu şekilde seçimlerdeki yasa dışı faaliyetleri sınırlandırmaya ve ortadan kaldırmaya, siyasi kültürü modernleştirmeye, siyasi faaliyeti ve demokrasiyi sağlamaya çalışıyorlar (Emmer M., Kunst M., 2018; 2199). Bu, vatandaşlar tarafından uygulanan ve aşağıdan yukarıya değişimi sağlayan e-demokrasidir.

Brezilya'da, yetkililere olan güvenin artırılması, demokratik ve şeffaf ilişkilerin sağlanması amacıyla yapay zeka tarafından kontrol edilen bir sistem daha oluşturuldu. "Serenata de Amor" platformu, rüşvet vakalarını azaltmak ve yetkililere olan güveni artırmak amacıyla özel bir grup tarafından işletiliyor. Bu platformdaki tüm işler robotlar tarafından yapılıyor. 2016 yılından bu yana yürütülen bu proje sonucunda yüzlerce devlet temsilcisinin rüşvet ve hukuk ihlalleri tespit edilmiş, robotlar tarafından sosyal ağlarda (telegram, facebook, github) paylaşılmış ve gerekli devlet yetkililerine iletilmiştir. Bu tür teknolojiler aynı zamanda vatandaşların kendilerini kontrol altında hissetmelerini sağlamış, onları bazı olumsuz davranışlardan alıkoymuş ve siyasal kültürün olumlu yönde gelişmesinin koşullarını yaratmıştır.

Ayrıca yapay zekanın dünya pratiğinde kullanılmasıyla sosyal sermaye ve devlete olan güven artırılmaya çalışılıyor. Örneğin Çin'de uygulanan "sosyal kredi" adı verilen sistem, tüm vatandaşları kontrol edebilse de toplumda zayıf olan sosyal güvenin artırılması ve vatandaş sorumluluğunun sağlanması da amaçlanıyor. Bu sistem aracılığıyla, özel kişisel tanımlama cihazları vatandaşların hükümete karşı kötü davranışlarını kayıt altına almakta, bu bilgileri ilgili makamlara

iletmekte ve buna göre devlet tarafından bu kişilere birçok yerde kısıtlamalar uygulanmakta, tam tersine, iyi işler yapanlara ek kredi ve imtiyazlar verileceği tanımlanmaktadır (Leighninger M., Moore-Vissing Q. Rewiring,2018;60).

Görüldüğü gibi yapay zeka, amaca bağlı olarak farklı bilgi alanlarında da kullanılmakta ve sonuçları siyasal kültür üzerinde farklı etkiler yaratmaktadır. Sosyal ağlarda kullanımın olumsuz etkileri daha fazla, yönetimde kullanımın ise olumlu etkileri daha fazladır.

KAYNAKÇA

- Ahn M. J., Bretschneider S. Politics of E-Government: E-Government and the Political Control of Bureaucracy// Public Administration Review, - May, 2011, p. 414-425.
- Emmer M., Kunst M., "Digital Citizenship" Revisited: The Impact of ICTs on Citizens' Political Communication Beyond the Western State // Germany, Weizenbaum Institute for the Networked Society: International Journal of Communication, - 2018. № 12. - p. 2191-2211.
- Fogg B. J. Persuasive Technology: Using Computers to Change What We Think and Do. Interactive Technologies / B. J. Fogg. - Stanford: Morgan Kaufman, - 2002. -283 p.
- Holemans D., Velde K. V. (W) E-Democracy: Will parliament survive the digital era? Hopeful approaches to democracy in digital times //Brussel: Green European Foundation, - 2017. - 22 p.
- Information Communication Technologies: Concepts, Methodologies, Tools, and Applications : [in 6 vol.] /compiled by Craig Van Slyke. - Hershey, New York: Information Science reference, - Volume I. - 2008. - p.1-637.
- Information Communication Technologies: Concepts, Methodologies, Tools, and Applications : [in 6 vol.] /compiled by Craig Van Slyke. - Hershey, New York: Information Science reference, - Volume IV. - 2008. - p. 1925-2565.
- Internet Election Campaigns in the United States, Japan, South Korea, and Taiwan, (Eds, Kiyohara S., Maeshima K., Owen D.) Palgrave Macmillan, - 2018. - p. 212.
- Kassen M. E-Government as a Universal Political Value. In: Understanding Systems of e-Government // New York: Rowman & Littlefield, - 2015. - pp. 1-26
- Khan G. F. Social Media for Government: A Practical Guide to Understanding, Implementing, and Managing Social Media Tools in the Public Sphere / Khan G. F. - Singapur: Springer Nature Singapore Pte Ltd., - 2017. - p. 159.
- Leighninger M., Moore-Vissing Q. Rewiring Democracy: Subconscious Technologies, Conscious Engagement, and the Future of Politics // San Francisco: Public Agenda, - 2018. - p. 68.
- Measuring the Information Society Report: [in 3 vol.] / Geneva: ITU Publications. - Volume 1, - 2018. - p. 189.
- Norris P. Digital Divide: Civic Engagement, Information Poverty, and the Internet Worldwide / Norris P. - Cambridge, UK: Cambridge University Press, - 2001. - 303 p.